

РЕШЕНИЕ

№ 19658

гр. София, 29.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 169 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ИВАНИНА ИВ. ПЪСТРАКОВА

при участието на секретаря ДИМИТРИНА Д. НИКОЛОВА
като разгледа докладваното от ИВАНИНА ИВ. ПЪСТРАКОВА Гражданско дело № 20221110115549 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Предявени са обективно и субективно съединени, при условията на евентуалност искове с правно основание чл. 4, пар. 3 ДЕС, вр. чл. 3, пар. 3, б. „а“ от Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, вр. чл. 17, пар. 1 ХОПЕС срещу НС РБ, с правно основание чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД срещу РБ, представлявана от министъра на финансите и иск с правно основание чл. 59 ЗЗД срещу РБ, представлявана от министъра на финансите, както и иск с правно основание чл. 86 ЗЗД.

Ищецът „...“ ЕООД твърди, че е собственик на фотоволтаична електрическа централа, въведена в експлоатация с Разрешение за ползване на фотоволтаична електрическа система № ../29.05.2012 г., издадено от Началник на Регионален отдел „Национален строителен контрол“ при РДНСК Югоизточен район, Стара Загора. Поддържа, че на 29.05.2012 г. между „...“ АД и „АС.“ ЕООД бил сключен Договор за изкупуване на електрическа енергия № . г. С тристранно споразумение към договора за изкупуване на електрическа енергия със страни „АС.“ ЕООД, „ЕВН.“ АД и „...“ ЕООД ищецът заместил изцяло „АС.“ ЕООД като страна по договора за изкупуване на електрическа енергия, като поел всички права, задължения и фактически отношения, възникнали между първоначалните страни по него. С т. 14 от Решение Ц-18 от 20.06.2011 г. на ДКЕВР била определена преференциална цена за изкупуване на произведената електрическа енергия в размер на 567,4100 лева за Mwh. Посочва, че с измененията на ЗЕВИ с §6, т. 2 и 3 от Заключителните разпоредби на Закона за

държавния бюджет на РБ за 2014 г. (ДВ, бр. 109 от 20 декември 2013 г.) било предвидено налагането на такса за производство на електрическа енергия от вятър и слънчева енергия в размер на 20 % върху цената на произведената и доставена електроенергия. Излага съображения, че през периода 01.01.2014 г. – 10.08.2014 г. е произвел и доставил на крайния снабдител електрическа енергия в обем, посочен помесечно в протоколи, били издадени данъчни фактури и извършени плащания като за всеки от месеците е удържана сума в размер на 20 % от дължимото възнаграждение за доставената електрическа енергия за такса по чл. 35а ЗЕВИ. Посочва, че общият размер на удържаните суми за такси по чл. 35а ЗЕВИ за периода 01.01.2014 г. – 09.08.2014 г. е в размер на 8355,77 лева, която сума била внесена в държавния бюджет. Твърди, че с решение № 13 от 2014 г. на Конституционния съд чл. 35а, чл. 35б и чл. 35в от ЗЕВИ били обявени за противоконституционни. Сочи, че след обявяване противоконституционността на посочените разпоредби НС не е изпълнило задължението си по чл. 22, ал. 4 ЗКС. Твърди се, че с приемането на процесните разпоредби, НС е нарушило във вр. с чл. 4, пар. 3 ДЕС, чл. 17 и чл. 20 ХОПЕС, принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания, установени в ПЕС, както и чл. 3, пар. 3, б. „а“ на Директива 2009/28/ЕО, за което са изложени подробни съображения. Посочва, че предвидената в чл. 35а ЗЕВИ такса нарушавала правото на равенство на частноправните субекти пред закона, както и забраната за дискриминация съгласно чл. 20 ХОПЕС доколкото се създавали тежести за производителите на електроенергия от възобновяеми източници, каквито тежести върху останалите източници на производство на електроенергия не били наложени. Поддържа, че чл. 3, пар. 3, б. „а“ на Директива 2009/28/ЕО давала възможност на държавите-членки да създадат схеми за подпомагане, чрез които да се постигнат целите на директивата, каквато схема била уредена в чл. 31 ЗЕВИ. Счита, че националната схема следва да бъде стабилна, за да създаде сигурност у инвеститорите да поддържа тяхното доверие. С приемането на §6, т. 2 и 3 от Заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на РБ за 2014 г. (ДВ, бр. 109 от 20 декември 2013 г.), с които били създадени чл. 35а, ал. 1, 2, 3, чл. 35б, ал. 1, 2, 3 и 4, чл. 35в, ал. 1, 2 и 3 и чл. 73, ал. 1, 2, 3 и 4 ЗЕВИ разпоредбата на чл. 3, пар. 3, б. „а“ на Директива 2009/28/ЕО била пряко нарушена, тъй като предвидената национална схема за подпомагане била променена. Това създавало несигурност у инвеститорите, което пряко противоречало на преследваните с Директивата цели. Поддържа, че с приемането на §6, т. 2 и 3 от Заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на РБ за 2014 г. (ДВ, бр. 109 от 20 декември 2013 г.) НС е извършило достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС, като нарушило явно и тежко своите правомощия, вследствие на което ищцовото дружество претърпяло вреди, а именно – пропуснало да получи в цялост дължимата цена за произведената електрическа енергия, тъй като за периода 01.01.2014 г. – 10.08.2014 г. му била удържана сумата в размер на 8355,77 лева, представляваща такса по чл. 35а, ал. 2 и чл. 35б ЗЕВИ. По сочения за евентуален иск (чл. 49, вр. чл. 45 ЗЗД, вр. чл. 7 КРБ) се твърди, че чл. 35а, ал. 1 ЗЕВИ противоречи на чл. 60, ал. 1 от КРБ, чл. 35а, ал. 3 противоречи на чл. 19, ал. 2 и ал. 3 от КРБ. Твърди, че държавата е възложила на народните представители да упражняват публичноправни функции и се явява възложител на тяхната работа, поради

което отговаря имуществено на основание чл. 49 ЗЗД, вр. чл. 7 КРБ. Излага съображения, че приемайки чл. 35а ЗЕВИ народните представители са действали противоправно в нарушение на чл. 60, ал. 1 и чл. 19, ал. 2 и ал.3 от КРБ, а с неуреждането на възникналите в резултат на прилагането на противоконституционната разпоредба правни последици по реда на чл. 22, ал. 4 ЗКС са осъществили и противоправно бездействие. Поддържа, че вредата била в размер на таксата от 20 % от цената на количеството изкупена електрическа енергия съобразно чл. 35а, ал. 2 и чл. 35б ЗЕВИ като за периода от 01.01.2014 г. до 10.08.2014 г. ищецът не е получил пълния размер на дължимата цена за произведена и доставена електрическа енергия като 20 % от нея била удържана за процесната такса. По предявения евентуален иск с правно основание чл. 59 ЗЗД се твърди, че удържаната на основание противоконституционна разпоредба такса в размер на 20% била получена от Държавата без правно основание. Поддържа, че разпоредбите от законодателството, които противоречат на нормите на Конституцията, по-конкретно – чл. 19, ал. 2 и ал. 3, чл. 60, ал. 1 КРБ, не могли да бъдат основание за имуществено разместване, тъй като са неприложими на основание чл. 5, ал. 2 от Конституцията на РБ. Претендира лихва в размер на 2273.72 лв. /след изменение на претенцията/ за периода 10.08.2014 г. до 28.12.2018 г., както и разноски.

Ответникът НС на РБ в срока по чл. 131 ГПК представя отговор на исковата молба, в който оспорва исковете. Излага съображения за недопустимост на исковете, тъй като не можел да отговаря пряко спрямо юридически лица и граждани, както и че процесните разпоредби са приети от 42-ро НС, а сега действа 44-то НС в различен състав от народни представители. Излага съображения, че до влизането в сила на Решение № 13/31.07.2017г. на КС нормите, регламентиращи удържането на процесните такси, са произвеждали валидно правно действие, поради което за процесния период е дължимо плащането на таксите по чл. 35а ЗЕВИ. Поради това не било налице и противоправно бездействие на НС, нарушаващо разпоредбата на чл. 22, ал. 4 ЗКС, тъй като цитираната разпоредба предвиждала само правна възможност за НС, реализирането на която било обусловено от действителната необходимост да бъдат ревизирани и преуредени отношенията, което в случая не било налице. Твърди, че евентуалното преуреждане на отношенията би довело до разрез с основен принцип в българското право – забраната за обратно действие на законите. Оспорва, че липсва нарушение на чл. 17, чл. 20 и чл. 21 ХОПЕС, тъй като не е засегната стопанската инициатива, доходът не е бил налице към датата на законодателната промяна, както и че липсва неравнопоставеност, тъй като са налице различни видове енергия от възобновяеми източници със съответни особености, поставящи ги в различно положение. Не бил нарушен и принципът на оправданите правни очаквания, тъй като в самия договор за изкупуване на произведената електроенергия била предвидена автоматична промяна на договорните отношения в случай на промяна на приложимото законодателство. Очакването на ищеца, че правната уредба ще остане в първоначалния си вид достатъчно дълъг период от време и че законодателят ще се въздържа от действия, които биха компрометирали предвидения срок на действие на изкупните договори, според ответника, било несъстоятелно. Поддържа, че принципът на правната сигурност не можел да се идентифицира с абсолютно недопускане на промяна в действащата законодателна рамка на дадени обществени отношения.

Поддържа, че Директива 2009/28/ ЕО допускала националната правна уредба да предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производство на електрическа енергия. Прави възражение за изтекла погасителна давност по смисъла на чл. 111, б. „в“ ЗЗД, доколкото претенцията по главния иск била свързана с периодично плащане по чл. 35А ЗЕВИ. Претендира разноски.

Ответникът Държавата – РБ, представлявана от министъра на финансите, в срока по чл. 131 ГПК представя отговор на исковата молба, с който оспорва исковете. Твърди се, че искът е недопустим, тъй като споровете са непovedомствени на гражданските съдилища, защото тези отношения засягат държавновластнически правоотношения от сферата на публичното право, при което не подлежат на разглеждане от гражданските съдилища. Поддържа, че в законодателството не бил уреден ред за ангажиране отговорността на държавата за вреди от законодателната дейност на НС. Приемането на противоконституционен закон не можело да се приравни на „незаконни актове или действия“ по смисъла на чл. 7 КРБ, за които държава носи отговорност. Гражданският съд не бил компетентен да преценява незаконосъобразността на бездействието на НС, изразяващо се в неприемането на закон по смисъла на чл. 22, ал. 4 ЗКС. Оспорва наличието на противоправно действие от страна на НС. Съгласно чл. 151, ал. 2 КРБ, обявеният за противоконституционен закон не се прилагал занапред, като до обявяването му за противоконституционен актът е действащо право. Излага съображения, че чл. 22 ал. 4 от ЗКС не касае отношенията, които са се развили и са приключили в периода от приемането на закона до обявяването му за противоконституционен, поради което не били налице правни последици, които да бъдат уредени с акт по чл. 22, ал. 4 ЗКС. Поддържа, че държавата няма качеството на възложител по смисъла на чл. 49 ЗЗД, доколкото съгласно чл. 62 от Конституцията НС се избира и овластява пряко от народа в лицето на избирателите. Народните представители получавали своя мандат от избирателите. Сочи, че не е налице вина, тъй като НС е колективен орган, а българското право не признавало наличието на колективна вина. Поддържа, че процесните такси са платени валидно, поради което не можело да се приеме, че са настъпили вреди. Оспорва наличието на причинно-следствена връзка между увреждащото действие и сочените от ищеца вреди. Твърди, че искът не е доказан по размер, оспорва акцесорната претенция за лихва за забава със съображения за неоснователност на главния иск. Прави възражение за изтекла погасителна давност, тъй като увреждащият според ищеца закон бил приет на 09.12.2013 г., което било повече от 5 години преди завеждането на исковата молба. По повод иска с правно основание чл. 59 ЗЗД твърди, че същият е неподведомствен на съдилищата, доколкото касаел правоотношения между държавата и финансово задължено лице, които били отношения на власт и подчинение. Държавните такси, каквато била и таксата, установена в чл. 35А ЗЕВИ представлявала публично държавно вземане по чл. 162, ал. 2, т. 3 ДОПК. Към момента на удържане на процесната такса било налице валидно правно основание за получаване на сумата от страна на държавата, поради което счита предявеният иск за неоснователен. Претендира разноски.

След преценка доводите на страните и доказателствата по делото настоящият съдебен състав намира за установено следното от фактическа страна:

Представено по делото е разрешение за ползване ..../29.05.2012 г., издадено от Началник Регионален отдел „Национален строителен контрол“, Стара Загора, в полза на “Ас .“ ЕООД.

Представен по делото е договор за присъединяване на електрическа централа към електроразпределителната мрежа на „ЕВН ..“ АД.

Представен е договор за изкупуване на ел. енергия №611/29.05.2012 г., съгласно който продавачът се е задължил да произвежда електроенергия от възобновяеми източници чрез енергиен обект-фотоволтаична централа срещу задължение на купувача /ЕВН ..“ АД/ да изкупува цялото количество произведена енергия на преференциални цени.

Представено е тристранно споразумение от 14.01.2013 г. към договор за изкупуване на ел. енергия №611/29.05.2012 г.

Представено е Решение №...06.2011 г. на ДКЕВР.

Представени са фактури, протоколи за ел. енергия, произведена и отдадена в електроразпределителната мрежа от фотоволтаичната централа и извлечения от банковата сметка на дружество за периода 01.2014 г. до август 2014 г.

Представено е извлечение от стенограми от заседания на НС, проведени на 04ти и 05ти декември 2013 г.

Представено е извлечение от ТР за актуалното състояние на ищцовото дружество.

Представена и приета по делото е справка относно удържани такси на основание чл. 35а ЗЕВИ.

Прието по делото е заключение на съдебно-счетоводна експертиза, от което се установява, че размерът на удържаните за периода 01.01.2014 г. до 09.08.2014 г. такси по чл. 35а, ал.2 ЗЕВИ върху произведената от ищеца ел. енергия са в размер на 8359.77 лв.; сумата е внесена по бюджетна сметка на КЕВР, след което е прехвърлена към централния бюджет; посочена от вещото лице е и законната лихва върху тази сума за периода до подаване на исковата молба, а именно 2273.72 лв.

Софийски районен съд, като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, намира от правна страна следното:

По иск с правно основание вр. чл. 4, пар. 3 ДЕС, вр. чл. 17, пар. 1 ХОПЕС, вр. чл. 3,

пар. 3, б. „а“ от Директива 2009/28/ЕО е указано на ищеца, че следва да докаже следните факти: 1) че с приемането на чл. 35а ЗЕВИ е нарушена пряко приложима норма от правото на ЕС, която има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти; 2) че нарушението е достатъчно съществено, както и 3) наличие на пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението, за което носи отговорност държавата, и 4) претърпяна от ищеца вреда в претендирания размер.

Съдът намира претенцията спрямо този ответник за допустима, като всички изложени от същия възражения касаят основателността на иска.

Съобразно нормата на чл. 4, §3 ДЕС държавите-членки взимат всички общи и специални мерки, необходими за гарантиране изпълнението на задълженията, произтичащи от Договорите или актовете на институциите на Съюза. В основополагащото Решение по дело Francovich Съдът постановява, че общностното право съдържа принцип, според който държавите-членки са длъжни да поправят вредите, причинени на частноправни субекти, вследствие нарушения на общностното право, за които носят отговорност.

За възникване право на обезщетение обаче са необходими следните предпоставки: целта на нарушената правна норма да е да предостави права на частноправни субекти, нарушението да е съществено и да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и вредите.

Не е спорно по делото, че процесната сума съставлява такса по смисъла на чл.35 а, ал.2 ЗЕВИ.

Не е спорно, че тази разпоредба е действала в периода 01.01.2014 г. до 09.08.2014 г.

Не е спорно, че е обявена е за противоконституционна с Решение №13 по к. д. №1/2014 г., на КС на РБ, влязло в сила на 10.08.2014 г.

На решението на КС не е придадено ретроактивно действие, а същото действа занапред по арг. чл. 151 ал.2 КРБ. Следователно процесната разпоредба е била част от българското законодателство през процесния период, т.е. тя е действала законосъобразно за известен период от време. До момента на влизането в сила на Решение №13/2014 г. КС РБ посочената норма е била приложима, валидна, обвързваща своите адресати. Отделно от това при преценка дали има нарушение на Общностното право следва да се има предвид целта на разпоредбата, която в настоящия случай не само цели създаване подходящи условия за работа на стопански субекти, но и крайно удовлетворяване на обществените потребности.

Съдът намира, че не е налице твърдяно противоправно бездействие на НС във връзка с уреждане последиците от обявяване процесната норма за противоконституционна. В съответствие с разпоредбата на чл. 22, ал. 4 ЗКС възникналите правни последици се уреждат от органа, който ги е постановил- Народното събрание като орган на законодателната власт. Притивното би означавало неспазване решение на КС.

Неоснователно е твърдението за нарушение на чл. 17 § 1ХОПЕС, гарантиращ правото

на собственост върху имущество на частноправни субекти, придобито законно, доколкото към момента на законодателната промяна този „доход“ не е бил придобит, респ. не е станал „собственост“, следователно не попада в хипотезата на обезщетяване.

Не са налице и твърдените в исковата молба нарушения на принципите на недискриминация на производителите на ел. енергия от вятърна или слънчева енергия спрямо останали източници на производство на ел. енергия., тъй като условията, при които са поставени, са различни, а не сходни /решение по дело C-443/06 Hollman/ .

Не е налице и твърдяното нарушение на чл. 3от Директива 2009/28/ЕО на ЕП и на Съвета от 23.04.2009 г. Законът за енергията от възобновяеми източници въвежда във вътрешния правен ред и в срок посочената Директива. Обективизираните в нея основни положения и цели са възприети в националния правов ред. Директивата определя набор от механизми за осъществяване на тези цели и предоставя свобода на преценка и избор на всяка държава-членка относно средствата за постигането им, поради което предвидената в чл. 3 §3 възможност за прилагане схеми за подпомагане с оглед насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници, евентуално под формата на данъчни намаления или облекчения, не предполага забрани за облагане на предприятията, разработващи подобни източници на енергия.

Поради всичко изложено съдът приема, че не се доказва нарушение на Общностното право и претенцията следва да отхвърли направо, без обсъждане на останалите предпоставки за ангажиране отговорността на ответника..

Предвид събдяване на вътрешнопроцесуално условие следва да се разгледа евентуално заведената претенция срещу ответник Държавата с правно основание чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 7 КРБ.

Указано на ищеца е, че по този иск следва да докаже следните факти: че в резултат на действието на обявен за противоконституционен закон, приет от НС РБ, е претърпял вреди в претендирания размер.

Както бе посочено по-горе процесната разпоредба е била част от българското законодателство през процесния период, т.е. тя е действала законосъобразно за известен период от време. До момента на влизането в сила на Решение №13/2014 г. КС РБ посочената норма е била приложима, валидна, обвързваща своите адресати. С оглед изложеното съдът намира, че не е налице основна предпоставка за ангажиране отговорността на ответника, а именно- противоправно поведение.

Поради това исковата претенция следва направо да се отхвърли, без да се изследват останалите предпоставки.

Предвид събдяване на вътрешнопроцесуално условие следва да се разгледа евентуално

заведената претенция срещу ответник Държавата с правно основание чл. 59 ЗЗД.

Указано на ищеца е по този иск е, че следва да докаже следните правопораждащи факти: че за процесния период е платил процесните такси в размер на 20 % от реализираната печалба, с която се облагат приходите от електроенергия, произведена от слънчеви и от вятърни централи; наличието на обогатяване от страна на ответника с посочените суми, както и наличието на връзка между обедняването и обогатяването. В тежест на ответника е да докаже, че е било налице валидно правно основание за осъществено имуществено размястване.

В настоящия казус не се установява обогатяване без основание, доколкото процесната сума е събрана въз основа на действаща законова разпоредба през процесния период, съобразно гореизложеното..

И тази претенцията следва да се отхвърли като неоснователна.

По разноските.

С оглед изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК на процесуалните представители на ответниците следва да бъдат присъдени по 300 лв. юрисконсултско възнаграждение.

При тези мотиви съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявени от „...“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. Годеч, ж. к. „...“ срещу НС на РБ, с адрес: гр. София, пл. „НС“ №2 искове с правно основание чл. 4, пар. 3 ДЕС, вр. чл. 17, пар. 1 ХОПЕС, вр. чл. 3, пар. 3, б. „а“ от Директива 2009/28/ЕО и чл. 86 ЗЗД за заплащане на сумата от 8355,77 лева, главница, представляваща такса по смисъла на чл.35 а, ал.2 ЗЕВИ, заплатена за периода 01.01.2014 г. до 09.08.2014 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното погасяване, както и сумата от 2273.72 лв. мораторна лихва за периода 10.08.2014 г. до 28.12.2018 г.

ОТХВЪРЛЯ предявени от „...“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. Годеч, ж. к. „...“ срещу РБ, чрез Министъра на финансите, с адрес: гр. София, ул. „...“ искове с правно основание чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 7 КРБ, чл. 59 ЗЗД и чл. 86 ЗЗД за заплащане на сумата от 8355,77 лева, главница, ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното погасяване, както и сумата от 2273.72 лв. мораторна

лихва за периода 10.08.2014 г. до 28.12.2018 г.

ОСЪЖДА „...“ ЕООД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. Годеч, ж. к. „... да заплати на НС на РБ с адрес: гр. София, пл. „НС“ №2 и РБ, чрез Министъра на финансите, с адрес: гр. София, ул. „... на основание чл. 78, ал.3 ГПК по 300 лв. юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от датата от връчването му.

Съдия при Софийски районен съд: _____